

**TEJLOR
DŽENKINS RID**

ATMO SFERA

Ljubavna priča

Prevela
Eli Gilić

■ Laguna ■

Naslov originala

Taylor Jenkins Reid

ATMOSPHERE

A Love Story

Copyright © 2025 by Rabbit Reid, Inc.

The moral rights of the author have been asserted.

Translation copyright © 2026 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Polu Daju, direktoru leta koji je najduže služio u Nasi
i autoru knjige Shuttle, Houston.*

*Pole, razumem kako si brojne ekipe bezbedno vratio kući.
Ova knjiga ne bi postojala bez tebe.*

AUTORKINA NAPOMENA

Dragi čitaoc,

Jedne noći prošlog leta, pošto mi je ćerka već otišla na spavanje, izašla sam iz kuće, pogledala noćno nebo i u daljini ugledala Veneru.

Bila je svetlija od ostalih zvezda i stajala nisko nad drvećem. Moja ćerka i ja smo već nekoliko dana pokušavale da je ugledamo. Zнала sam da bi trebalo da je pustim da spava, ali umesto toga sam otišla do njene sobe, otvorila vrata i prošaptala: „Hajde napolje.“

Kad smo izašle u zadnje dvorište, podigla sam je. Već je prevelika za to, ali i dalje mi dozvoljava da je podignem kad je pospana. Pokazala sam na Veneru ispred nas.

„Eno je!“, rekla je. „Vidim je.“ I nekoliko trenutaka sam je držala u naručju dok smo zadivljeno zurile u noćno nebo.

Pre nego što sam počela da pišem ovu knjigu, nisam mogla da prepoznam ni Velikog medveda. Međutim, želela sam da glavna junakinja Džoun bude vatrena astronomka. Stoga sam skinula aplikaciju, nabavila nekoliko knjiga i počela da proučavam zvezde. Ono što je počelo kao pokušaj da stvorim

zanimljivu pozadinu za ljubavnu priču pretvorilo se u početak mog razumevanja svog mesta u svetu.

Vidite, kad počnete da proučavate noćno nebo, vi počnete da se orijentišete u vremenu i prostoru. Recimo, ako vidite Orionov pojas, na severnoj hemisferi je zima. Naučite da uopšteno odredite koliko je sati po tome gde je sazvežđe Kasiopeja u odnosu na Severnjaču. Omiljeno što sam naučila? Ako leti pronađete zvezde Altair, Deneb i Vega, videćete da oblikuju trougao. A taj trougao uvek pokazuje na jug. Ako se ikad izgubite, možete ih pronaći i znaćete kuda da idete.

Šta god da me je mučilo, činilo mi se da me nešto u vezi s nebom isceljuje kad god s ćerkom izađem u noć. Znam da je to delom samo radost zbog toga što provodim vreme s njom, a možda i uzbuđenje zbog novih saznanja. Ipak, mislim da je delom i do olakšanja zato što su te zvezde *nepromenljive*.

Šta god radili, nikad ih nećemo promeniti. One su mnogo veće od nas. I neće se promeniti za našeg života. Možemo da uspemo ili da omanemo, postupimo ispravno ili pogrešno, volimo i izgubimo voljene ljude, a Letnji trougao će i dalje pokazivati na jug. I zbog toga znam da će sve manje-više biti dobro – koliko god to ponekad delovalo nemoguće.

Nadam se, mnogo, da ćete uživati u ovoj priči. Ali još više se nadam da će vas Džoun Gudvin ubediti da izađete večeras, kad se zvezde pojave na nebu, i *pogledate uvis*. Nadam se, svim srcem, da će vas Džoun ubediti da date šansu čudima.

Tejlor Dženkins Rid

ATMOSFERA

29. DECEMBAR 1984.

DŽOUN GUDVIN STIŽE U SVEMIRSKI CENTAR DŽONSON MNOGO pre devet, ali u Hjustonu već ne može da se diše zbog vlage. Dok ide kompleksom do kontrolnog centra misije, oseća kako joj se znoj skuplja duž linije kose. Zna da je to zbog vrućine. Ali zna i da nije samo zbog toga.

Njen današnji zadatak omiljeni joj je deo posla astronauta. Ona je CAPCOM, oficir za vezu sa posadom u timu za vođenje leta *Orion* za misiju STS-LR9, treći let šatla *Navigator*.

Uloga oficira za vezu sa posadom – jedine osobe u kontrolnom centru misije koja razgovara direktno s posadom u šatlu – samo je jedna od brojnih koje astronauti obavljaju kad nisu na misiji.

Džoun to često mora da objašnjava ljudima na retkim zabavama na koje uspeju da je odvuču. Jeste, astronauti se obučavaju da lete u svemir. Međutim, oni pomažu i u izradi alatki i eksperimentima, isprobavaju hranu, pripremaju šatl, obrazuju studente o svemu što Nasa radi, agituju za svemirska putovanja u Vašingtonu, razgovaraju s medijima i još mnogo toga. Spisak je poduži.

Biti astronaut ne uključuje samo letove u svemir. Vi ste deo tima koji šalje posadu u svemir.

Uostalom, Džoun je već bila u svemiru. U fioci noćnog stočića drži onu teško dostižnu amajliju za kojom svi astronauti žude: zlatnu značku. Dokaz da spada u malobrojna ljudska bića izabrana da napuste ovu planetu.

Videla je spektakularno svetlucanje plavetnila sedam okeana s visine od trista kilometara. *Nebeskoplava? Kobaltna? Ultramarin?* Nije postojala dovoljno živopisna nijansa. Devedeset devet zapeta devet ljudskih bića koja su ikad živela nikad nije videla takvo plavetnilo. A ona jeste.

Međutim, sad je kod kuće, s obe noge na čvrstom tlu, i ima zadatak koji mora obaviti.

Stoga je tog jutra Džoun opuštena dok s crnom kafom u ruci ulazi u kontrolni centar. Nije uznemirena, prestravljena niti joj je srce slomljeno.

Sve to će doći kasnije.

DA BI UŠLA u kontrolni centar misije, Džoun prolazi kroz bioskopsku salu. Načas posmatra kako posada prethodne smene priprema dvoje specijalista misije za svemirsku šetnju.

Njen šef Džek Katovski, direktor leta misija *Orion*, već je na radnom mestu i preuzima podatke od direktora leta koji je upravo završio smenu.

Džek je ošišan na keca, prosed na slepoočnicama i bije ga glas da je *naročito žilav*, čak i u organizaciji koja je poznata po toj osobini.

Ipak, on odavno podržava Džoun na mestu oficira za vezu sa posadom. I oni su dobar tim. Ona se ponosi time. Zaista se odlično pokazuje u timskom radu.

Pogotovo sa posadom misije STS-LR9 sastavljenom mahom od astronauta iz njene klase.

Komandant Stiv Hagen joj je bio instruktor, ali ostatak posade čine ljudi s kojima je Džoun studirala, trenirala i pored

kojih je naučila da radi svoj posao – pilot Henk Redmond i specijalisti misije Džon Grifin, Lidija Dejns i Vanesa Ford.

Oni su joj više od prijatelja, neki su joj porodica. I zbog zamršene prošlosti sa svima je upravo ona prava osoba koja im je danas potrebna kao oficir za vezu sa posadom, ali istovremeno i poslednja koja bi to trebalo da radi.

Misija šatla je da lansira *Arč-6*, satelit Američke mornarice za osmatranje Zemlje. Međutim, juče, drugog dana leta, dok se posada pripremala da razmesti satelit, bravice za zadržavanje tereta nisu se otpustile.

Ovog jutra pripremaju Vanesu Ford i Džona Grifina za svemirsku šetnju kako bi otišli u teretni prostor i ručno otpustili bravice.

Džoun se pridružuje timu u kontrolnom centru leta. Mahne Reju Stounu, lekaru leta, pa klimne glavom Gregu Ulmanu, poznatom kao EECOM – oficir za električne, ekološke i potrošne sisteme.

Ajzak Vilijams, prethodni oficir za vezu sa posadom, upoznaje je sa situacijom i prenosi joj telemetriju i vremenski raspored. Fordova i Grif su u skafanderima. Završiće udisanje čistog kiseonika za šest minuta.

Ajzak odlazi, a Džoun zauzima položaj za konzolom.

Džek se uključuje na komunikacioni kanal – što čine i Džoun, Rej, Greg i ostatak tima *Orion*, koji broji dvadeset članova. Svi su na svojim radnim mestima u sali i podržava ih još jedan tim u drugim prostorijama.

Posle udisanja kiseonika, Fordova i Grif ulaze u vazдушnu komoru, gde čekaju da se završi dekompresija kako bi bili spremni da funkcionišu u svemiru.

Na letačkoj palubi i srednjoj palubi – gde astronauti žive i rade na šatlu – pritisak oponaša Zemljinu atmosferu. Međutim, nije tako u teretnom prostoru – gde drže satelite dok ih ne razmeste. On je izložen svemirskom vakuumu, a to znači da bi

Fordovoj i Grifu, ako bi ušli u njega bez skafandera, sav vazduh odmah bio isisan iz pluća i krvotoka, tako da bi se onesvestili za petnaest sekundi i umrli u roku od dva minuta.

Ljudsko telo – pametno kakvo jeste – napravljeno je da reaguje na Zemljinu atmosferu.

Bilo bi lako reći da su ljudi loše opremljeni da bi boravili u svemiru. *Šta god da nas je oblikovalo, nije nas namenilo za to.* Međutim, Džounino mišljenje je sušta suprotnost tome.

Ljudska inteligencija i radoznalost, naša istrajnost i otpornost, naša sposobnost za dugoročno planiranje i saradnju dovele su ljudsku rasu dotle.

Po Džouninom mišljenju, uopšte nismo loše opremljeni. Upravo bi trebalo da mi budemo tamo. Mi smo jedini inteligentni oblik života u našoj galaksiji za koji znamo da je postao svestan univerzuma i trudio se da ga shvati.

Toliko smo bili rešeni da saznamo šta se nalazi izvan našeg domašaja da smo smislili kako da izbacimo raketu iz atmosfere. Uzbudljiva sposobnost koja bi trebalo da privlači kauboje, ali taj posao najbolje obavljaju ljudi poput nje. Štreberi.

Kod istraživanja svemira daje se prednost spremnosti nad impulsivnošću, smirenosti nad smelošću. Koliko god bio uzbuđljiv, taj posao ume da bude mučno jednoličan. Sve opasnosti se pažljivo premošćuju; ne ide se prečicama. Ovde nema kauboja.

Tako Nasa osigurava da svi budu bezbedni. Predvidljivim modelima, spremnim za svaki scenario.

Vazдушna komora završava dekompresiju i Džek daje znak Džoun da se uključi u komunikacioni kanal šatla.

Ona postaje svesna sopstvenog disanja, svojih otkucaja srca. Ne zato što se plaši onoga što ova misija podrazumeva – još nema razloga za strah – već zato što je smušena kad god razgovara s Vanesom Ford.

„*Navigatore*, ovde Hjuston“, kaže Džoun.

„Hjustone, čujemo te“, odgovara Stiv Hagen.

Henk Redmond se ubacuje sa svojim grubim teksaskim naglaskom. „Dobar jutro, Gudvin.“

„Pred nama je uzbudljiv dan“, javlja se Lidiya Dejns.

„I te kakav“, odgovara Džoun. „Mnogo toga je na dnevnom redu i zato mi je drago što vam mogu reći, Grife i Fordova, da ste spremni za svemirsku šetnju.“

„Primljeno“, kaže Fordova.

„Da, primljeno, Gudvinova“, javlja se Grif. „Lepo je čuti tvoj glas.“

To je poslednjih četrdeset pet minuta *pre*.

VANESA FORD VEĆ SATIMA PO CELOM TELU IMA BIOMEDICINSKE senzore. Oni šalju podatke o njenim vitalnim organima timskom lekaru, koji joj nadgleda svaki dah. Ali čak i pre nego što su joj stavili elektrode na telo, Vanesa je znala da neko sa Zemlje uvek posmatra.

Kontrola misije zna sve što se dešava na šatlu – svaku temperaturu, svaku koordinatu, status svakog prekidača. Gde god se Vanesa okrene, tu je Hjuston, čuje i oseća sve oko nje.

Izgleda da ostalima to ne smeta toliko kao njoj. Ali zbog saznanja da svi mogu čuti otkucaje njenog srca – da vide kako joj telo reaguje kad god se Hjuston javi – oseća se kao da nema gde da se sakrije.

„I meni je drago što čujem tvoj glas, Grife“, kaže Džoun. „Ovde je lep početak dana.“

Zna da se Džoun osmehuje. Čuje to po njenom pevljivom glasu.

Vanesa pruža ruku i stavlja šake u rukavicama na poklopac vazdušne komore što vodi u teretni prostor. Oseća vibracije u grudima. Pošto su vrata teretnog prostora već otvorena, samo je zid vazdušne komore deli od svemira.

Nema telemetrijskih očitavanja u vazdušnoj komori. To je jedno od retkih mesta u šatlu koja ne šalju signal. A to znači da jedno od njih dvoje mora obavestiti Hjuston da se spremaju da ga otvore.

Vanesa dobacuje pogled Grifu. Drago joj je što će otići u svemirsku šetnju s njim. On joj je oduvek bio drag. Ne samo zato što su oboje iz Nove Engleske, mada to ima udela.

„Hjustone, otvaramo vazdušnu komoru“, kaže Grif.

Vanesa počinje da otvara poklopac. Trudi se da joj otkucaji srca ostanu ravnomerni. Spremala se za taj trenutak pet godina, a sanjala je o njemu gotovo celog života.

Svemir.

I ona i Grif ostaju bez daha zbog pogleda kroz poklopac.

Gledali su kroz prozor, ali ništa ih nije pripremilo za taj prizor.

Vanesi je um potpuno prazan. Jarka svetlost dolazi iz šatla, ali izvan toga je samo mrak. Nema horizonta, samo kraj *Navigatora* i onda ništavilo s bleštavim bojama Zemlje u daljini.

„Au“, omakne se Vanesi. Dobacuje pogled Grifu. I on je izgubljen u prizoru.

Sklanja ruku sa zida šatla i provlači se kroz poklopac kako bi načinila prvi korak u svemir. Noge su joj sigurne dok ulazi u tamu. Razrogačuje oči zbog intenziteta ništavila nimalo nalik ičemu što je ikad videla.

Podiže pogled preko vrata teretnog prostora i vidi Zemlju u daljini. Oblaci plutaju preko pustinja severne Afrike. Vanesa se načas zaustavlja i gleda Indijski okean.

Toliko dugo je želela da bude iznad oblaka. Ali ostaje bez daha zato što je toliko visoko iznad njih.

„Bože moj“, kaže Grif.

Vanesa se okreće prema njemu. Oboje su pričvršćeni za šatl. Grif se odgurne.

Ona polazi za njim, pravo prema teretnom prostoru. Pogled oduzima dah, ali ona je tu zato što najviše od svega želi da petlja oko mašine trista pedeset kilometara iznad Zemljine atmosfere.

Stižu do teretnog prostora i svako zauzima svoje mesto. Satelit je pričvršćen sa četiri bravice, po dve sa svake strane.

„Nemoj žuriti, Fordova“, kaže Grif. „Mnogo ću se naljutiti ako postavimo rekord za najkraću svemirsku šetnju.“

„Zaista ne možemo mnogo da odugovlačimo“, odgovara ona. „Samo ćemo otpustiti nekoliko bravica. Ali u redu.“

Vanesa gedorom otpušta jednu bravicu sa svoje strane pa se pomera do druge. Otvara i drugu pa načas čeka da i Grif otpusti drugu s njegove strane.

Pošto je to obavio, uzdiše. „Hjustone, bravice su otpuštene, nemalim delom zahvaljujući briljantno efikasnoj Vanesi Ford.“

„Primljeno, *Navigatore*. Čestitam“, kaže Džoun. Posle nekoliko sekundi dodaje: „*Navigatore*, imamo još nekoliko sati rada u tim skafanderima, tako da je bolje da budete u vazdušnoj komori tokom razmeštanja za slučaj da ponovo budete potrebni.“

„Ahhh“, odgovara Grif. „Sad si samo ljubazna.“

„Pa, ovde smo slabi na vas“, odvratila Džoun.

„I mi na vas, Hjustone“, reče on. „Primljeno. Fordova i ja ćemo ostati u vazdušnoj komori.“

Plutaju natrag. Grif pušta Vanesu da prva uđe pa joj se pridružuje. Pruža ruku da zatvori poklopac. Međutim, zaustavlja se i dobacuje pogled Vanesi. Izvija obrve.

Po protokolu bi trebalo da zatvore poklopac. Ali ako ga ostave otvorenog, moći će da gledaju razmeštanje satelita.

Vanesa ne želi da lažu Hjuston. Ipak, usne joj se izvijaju u osmeh.

Grif joj uzvraća osmeh i sklanja ruku s poklopca. Ne zatvara ga.

„Hjustone, u komori smo“, kaže.

Oboje se okreću prema otvorenom poklopcu. Gledaju kako se nagibna platforma podiže u položaj za otpuštanje satelita.

„Hjustone, zadovoljni smo uglom satelita“, Vanesa čuje Stivov glas.

Priseća se poslednje noći pre misije, kad su bili u karantinu na rtu Kanaveral. Stiv je čitav sat pričao telefonom s Helen. Henk se iznervirao zato što je čekao da se javi Doni. Međutim, Stiv je samo stajao naslonjen na kuhinjski pult i šalio se sa svojom ženom, a uglovi svetloplavih očiju su mu se naborali od smeha. Vanesa je čula verovatno više nego što je trebalo. Činilo se da Stiv veoma lako istovremeno ispoljava obe strane svoje ličnosti – na Zemlji je čovek kakav jeste, a u svemiru komandant kakav mora da bude. Kod nje su se te dve uloge uvek sudarale. „Imamo li odobrenje za razmeštanje?“

„Potvrдно, *Navigator*“, odgovara Džoun. „Imate odobrenje za razmeštanje.“

Lidija je za robotskom rukom. Ona će osloboditi satelit.

„Primljeno, Hjustone“, kaže Lidija. „Spremam se za otpuštanje.“

„Primljeno, *Navigator*.“

Dva eksplozivna kabla drže *Arč-6* u teretnom prostoru. Vanesa i Grif gledaju kako jedan detonira po planu.

Međutim, odmah za njim, drugi kabl eksplodira uz blesak kakav Vanesa nikad nije videla. To nema nikakve veze s njihovim simulacijama. Eksplozije kidaju metalne obruče oko satelita na delove. Krš leti posvuda.

Vanesa ne zna šta se desilo. Vidi samo blesak metala i onda čuje kako je Grif prostenjao, kao da mu je neko izbio vazduh.

Okreće se i ugleda posekotinu ispod prstena oko pojasa skafandera. Grif stavlja šaku preko skafandera da pokrije rupu.

„Dobro sam“, kaže joj. Oboje znaju da je dlan preko skafandera zasad dovoljan da ga spase. Ali glas mu krklja, šapat slabi, kao da je ostao bez vazduha.

Utom se oglasi alarm. Vanesa prepoznaje zvuk, ali ne može da ga shvati. Tek kad se Stiv, Henk i Lidija razviču uglas, shvata da je došlo do druge eksplozije.

DOK ALARM ZAVIJA, DŽOUN DUBOKO DIŠE I POKUŠAVA DA jasno razmišlja. Greg ustaje, a njoj stomak tone u pete.

„Direktore leta, ovde EECOM. Vidim negativnu stopu promene pritiska. Pritisak naglo opada.“

Džek: „Na koliko je?“

Pre nego što Greg stigne da odgovori, kroz kanal se začuje Henkov glas, staložen ali oštar: „Hjustone, ovde *Navigator*. Imamo curenje u kabini. Osećamo brzu dekompresiju.“

„Primljeno, *Navigatore*“, odgovara Džoun. Glas joj je miran, ali ona mora doneti odluku. Pogleda Džeka.

Džek se okreće prema njoj, usredsređenog pogleda. „Kaži im da imaju rupu. Sudeći po brzini dekompresije, mogla bi biti velika centimetar i nešto. Probijena je oplata negde na zadnjem zidu, verovatno na srednjoj ili letačkoj palubi. Imaju li vizualno?“

Džoun prenosi.

„Negativno, Hjustone“, odgovara Henk. „Ne vidimo rupu.“

Džek. „Kaži im da skinu sve sa zidova, ormariće, panele za zatvaranje, sve što mogu da bi otkrili oplatu – neka sve skinu!“

„Primljeno“, odgovara Džoun.

Džek nastavlja: „Fordova i Grif treba da ostanu u vazdušnoj komori, ali neka počnu kompresiju što je moguće brže. Kaži *Navigatoru* da moraju da puste dodatni kiseonik i uključe azotne sisteme 1 i 2 u kabini kako bi nadoknadili curenje dok ne nađemo tu rupu!“

Džoun prenosi posadi. Jasno, razgovetno, mirno. *Ovo je Nasa. Imamo plan za ovo.*

„Primljeno“, odgovara Henk. Posada prione na zadatak. „Već radimo na tome.“

Greg: „Direktore leta, ovde EECOM – ne vidimo pozitivnu promenu u curenju kiseonika. Pritisak i dalje opada.“

Džoun zna da Henk verovatno pušta dodatni kiseonik i azot dok Stiv i Lidija skidaju sve sa zidova – slojeve žica, vreće za spavanje – što brže mogu. Mnogo toga oblaže ograničeni prostor orbitalnog broda i oni sve sklanjaju, tražeći tu rupu. Svaka sekunda koja prolazi žacne je kao žaoka.

Pogleda Džeka. Međutim, Džek gleda Grega.

„Nije na zadnjem zidu letачke palube!“, kaže Stiv.

„Skidam ormariće u srednjoj palubi!“, dodaje Lidija.

Greg podiže pogled prema Džeku i odmahuje glavom.

Džek treska šakom po vrhu konzole i pogleda Šona Gater-sona, koji je zadužen za mehaničke sisteme. „RMU, * šta imate? Šta ne vide? Potrebno mi je nešto! Sekunde su u pitanju!“

Svi skaču s mesta. Džoun jedva čuje sopstvene misli.

Prošla je simulacije u kojima pritisak naglo opada i nema načina da se stabilizuje.

Završavale su se tek kad bi pronašli gde curi.

Ili kad bi posada umrla.

Ovo je Nasa. Imamo plan za ovo.

* Tim u kontrolnom centru misije zadužen za praćenje i tehničku podršku robotske manipulatorske ruke. (Prim. prev.)

VANESA JE ZATVORILA POKLOPAC I VAZDUŠNA KOMORA SE kompresuje.

Međutim, vidi da Grif gubi svest. Podvlači šaku ispod nje-gove i pritiska rupu u skafanderu iznad njegovog stomaka.

„Grife, Grife“, doziva ga. Nema odgovora. „Džone Grifine, da li me čuješ?“

On trepne, ali Vanesa ne može da odredi je li to namerno uradio. „Zapušila sam rupu“, rekla mu je. „Tu sam.“

Ne može da odredi tačan trenutak kad se onesvestio. Zna samo da mu je ubrzo šaka pala i da ga sad samo njen dlan održa-va u životu dok se pritisak kabine ne vrati u vazdušnu komoru. Gleda ima li nagoveštaja krvi ispod skafandera. Ne vidi ništa.

Čuje pometnju i glasove kolega dok pokušavaju da sarađuju. Stivov glas je smiruje, ali Lidijin postaje piskaviji.

Shvata da nije čula Henka bar trideset sekundi.

Trenutak se odužuje. I Vanesu obuzima obeshrabrujući osećaj.

Kad je imala šest godina, majka joj je rekla da je otac umro. Vanesa se ne seća šta je majka izgovorila. Zna samo da ju je majka gledala pre nego što je progovorila, ali nije mogla da izusti ništa. Bio je to kratak trenutak, ne više od sekunde. Ipak, Vanesa je znala da se nešto loše desilo. I to ne zbog onoga što je njena majka rekla, već po tišini koja je prethodila tome.

Vanesa sad razmišlja o toj tišini.

REJ USTAJE. „DIREKTORE LETA, OVDE LEKAR. OTKUCAJI SRCA Džona Grifina opadaju.“

Džoun pokušava da uspori disanje.

„Henk se onesvestio“, kaže Lidija kroz kanal. Pa dodaje: „Mislim da se i Stiv onesvestio.“

Džek prebledi. Pogleda Džoun. „Razgovaraj s Dejnsovom.“

„Primljeno, *Navigatore*“, kaže Džoun u kanal. Svaka reč joj je teška u ustima. „Čujemo te.“

Džek: „Neka se Dejnsova i dalje bavi curenjem. Ali mora da se postara i da je azot odvrnut do kraja. A Fordova neka se pobrine za Grifa u vazdušnoj komori.“

„Primljeno“, odgovara Džoun pa se ponovo uključuje u komunikacioni kanal. „*Navigatore*, ovde Hjuston. Dejnsova, moraš da pronađeš gde curi što je pre moguće. Vidimo da azot ulazi, ali ne vidimo rast pritiska u kabini.“

„Mislim da sam...“ Lidijin glas se gubi.

„*Navigatore? Navigatore*, ovde Hjuston, da li se čujemo?“, pita Džoun.

Ništa.

„Lidija Dejns, da li me čuješ?“

Nema odgovora. Džoun sad oseća da je to neminovno iako bi pre jedne sekunde rekla da je tako nešto gotovo nemoguće. Trebalo bi se *pretvarati* da postoji stvarna opasnost da ostanu bez sve troje u kabini, ali to nikad ne bi trebalo zaista da se dogodi.

Džoun se naginje. „*Navigatore*, ovde Hjuston, javite se.“

Rej: „Direktore leta, ovde lekar. S obzirom na stopu opadanja pritiska, Hagen, Redmond i Dejnsova su svakako bez svesti

od dekompresione bolesti. Međutim, verujem da su mrtvi zbog dužine izloženosti.“

Džoun oseća težinu tog trenutka jer joj se utvrđuje u moždanom stablu. Vrat joj se kruti, a glava je otežala.

Greg: „Direktore leta, ovde EECOM – pritisak u kabini raste.“

Džek: „Raste? Potvrdi jesi li rekao da raste.“

„Raste, gospodine. Apsolutni pritisak se vraća na normalne vrednosti.“

„Dejnsova je pronašla rupu“, promrmlja Džek.

Džoun se ponovo uključuje u komunikacioni kanal sa šatlom. „*Navigatore*, ovde Hjuston. Možete li da potvrdite da ste pronašli rupu i zakrpili je?“

Rej: „Ona ne može da odgovori.“

„Lidija, javi se“, ponovila je Džoun.

Ništa.

Ništa.

Ništa.

A onda Vanesin glas.

„Hjustone“, reče ona, „mislim da sam samo ja ostala.“

SEDAM GODINA RANIJE

DŽOUNINA MLAĐA SESTRA BARBARA POZVALA JU JE JEDNOG jutra da joj ispriča za reklamu koju je kasno prethodne večeri videla na televiziji.

„Rekla je: 'Ovo je tvoja Nasa.'“

„Molim?“, pitala je Džoun. U kuhinji je sipala kafu u šolju i držala slušalicu između uva i ramena. Spremala se da ode do automobila. Njeno prvo predavanje tog dana na Univerzitetu Rajs bio je opšti kurs o svemiru za bruoše svih smerova. Iako je u doktorskoj disertaciji analizirala magnetne strukture Sunčeve korone, njena stručnost se svodila na objašnjavanje definicije parseka osamnaestogodišnjacima. Međutim, kako je šef njene katedre objasnio kad je taktično tražila drugo nameštenje, „neko mora i to da radi“. Izgleda da je samo igrom slučaja taj „neko“ bio jedino žensko na katedri.

„Kako to misliš, šta znači 'Ovo je tvoja Nasa'?“

„Tako je rekla ona žena iz *Zvezdanih staza*. Stani malo, negde sam pribeležila. Videla sam reklamu tik pre nego što sam stavila Franses u krevet, ali uspela sam da nađem olovku pre nego što se završila. Evo je: 'Ovo je tvoja Nasa, svemirska agencija čija je misija da odmah poboljša kvalitet života na planeti Zemlji.' Bila je to Nišel Nikols – tako se zove! To me je

izluđivalo. Regrutuju astronaute. Naučnike. Da lete u svemir. Izričito su rekli da hoće žene.“

Džoun je stavila poklopac na šolju kafe. „Rekli su ženski naučnici?“

Kad je imala dvanaest godina, pročitala je novinski članak koji je pomenuo prve ženske astronautske kandidate* uključene u projekat zvani Žene u svemirskom programu. Tu grupu od trinaest žena lično je testirao i obučavao Vilijam Randolph Lavlejs Drugi, isti doktor koji je pomogao u izboru astronauta za program *Merkjuri*. Sam je to radio, izvan Nase, u nadi da će organizacija prepoznati potencijal ženskih kandidata.

Međutim, članak u kome je Džoun prvi put čitala o tom programu bio je isti članak u kome je saznala za njegovu propast. Ženskim kandidatima je bilo potrebno odobrenje Nase da bi dobile dozvolu da završe testiranje u Mornaričkoj školi vazduhoplovne medicine. Nekoliko dana pre nego što je trebalo da odu, obavestene su da Nasa neće odobriti njihov zahtev.

Zasedanje kongresa na kome je mnogo žena svedočilo o rodnoj diskriminaciji nije promenilo mišljenje administracije Nase. Čak je citiran Džon Glen jer je rekao da je to što žene nisu prihvaćene kao astronauti „činjenica našeg društvenog poretka“.

Džoun je celog života gledala zvezde, ali veoma dugo nije sebe zamišljala u skafanderu.

„Svakako su rekli 'naučnici' i svakako su rekli 'žene'“, kazala je Barbara.

Džoun je spustila šolju i podigla slušalicu s ramena. „Stvarno misliš da bih mogla da budem astronaut?“, pitala je.

„Ti proučavaš zvezde. Koga bi drugog mogli da traže?“

„Ne znam. Ja... Stvarno misliš da bi trebalo da se prijavim?“, pitala je Džoun.

Barbara je uzdahnula. „Ma zaboravi. Pokvarila si svu zabavu“, rekla je i spustila joj slušalicu.

* *First Lady Astronaut Trainees*, poznate kao FLATs. (Prim. prev.)

Kad je čula da se veza prekinula, Džoun je polako spustila slušalicu i načas zadržala šaku na njoj, zureći u aparat.

Dve nedelje kasnije se prijavila, ne rekavši Barbari.

Dok je popunjavala prijavu, jedva je gledala papir. *Ja, astronaut*. Pa ipak. Otišla je u biblioteku da fotokopira dokumenta pa ugurala sve u kovertu dimenzija dvadeset tri sa trideset centimetara – sažetak svega što je postigla na Zemlji, dotad.

Ušla je u poštu i ne dozvolivši sebi da se dalje muči, ubacila kovertu kroz prorez sandučeta.

Tog januara Džoun je izašla iz kuće kako bi održala još jedno predavanje početničkog kursa i ugledala novine na prilazu stambenog kompleksa. Podigla ih je i videla naslov ispod prevoja.

„NASA JE IZABRALA 35 NOVIH KANDIDATA ZA ASTRONAUTE, UKLJUČUJUĆI ŠEST ŽENA.“

Progutala je knedlu i oči su je zapekle. Ušla je u automobil, bacila novine na suvozačko sedište i piljila u volan sedamnaest minuta.

Tad je jedini put u karijeri zakasnila na predavanje.

GODINU DANA KASNIJE, 1979, Džoun je ušla u zbornicu kad je čula kako doktor Siskin, šef njene katedre, pominje kolegi da je Nasa ponovo objavila konkurs za prijem astronauta – i da izričito traže astronome i astrofizičare.

Pravila se da traži svoj ručak u frižideru, ali zapravo je razmišljala o mogućnostima. Deset minuta kasnije sedela je za svojim radnim stolom i pisala novu pristupnicu.

Te godine je pozvan sto dvadeset jedan kandidat – u grupama od dvadeset – na nedelju dana testiranja u Svemirskom centru Džonson.

Ovog puta je Džoun bila među njima.

Prve noći se čekirala u *Šeraton kings inu* i smestila se u svoju sobu. Poranila je deset minuta na večernje pripreme.

Treća se smestila. Na dve zauzete stolice sedeli su muškarci i obojica su izgledali kao vojna lica. A onda je, odmah posle Džoun, još jedna žena ušla u prostoriju.

Imala je kovrdžavu smeđu kosu i svetlosmeđe oči, koje su bile posebno privlačne uz maslinastozelenu košulju koju je nosila. Oko vrata je nosila tanki zlatni lanac.

Sela je samo nekoliko sedišta od Džoun. Nije se osmehnula niti pozdravila bilo koga. Džoun nije imala nikakvog razloga da oseti povezanost s njom ako izuzmemo to što više nije bila jedina žena u prostoriji.

Džoun je gledala kako još ljudi ulazi. Uskoro je u glavi napravila podelu: naučnici i vojna lica. Kasnije je Stiv Hagen to još više pojednostavio: „U korpusu astronauta su dva tipa: štreberi i vojnici.“ Ipak, Džoun te večeri nije znala u koju grupu da smesti ženu u maslinastozelenu košulju.

Čovek u prednjem delu sale se nakašljao. Tamna kosa mu je bila proseda, kratko ošišana i začesljana na stranu. I brkovi su počeli da mu sede.

„Ja sam Antonio Lima, direktor operacija letачke posade u Astronautskom odeljenju“, predstavio se. „Dobro došli.“

Džoun se osvrnula da pogleda ostale iz, kako je zamišljala, njegove perspektive. Verovatno su svi izgledali kao žutokljunci.

„Ako ste danas ovde, onda ste među malobrojnim izabranim kandidatima za koje verujemo da bi dobro služili Nasi i ovoj zemlji. U toku sledeće nedelje bićete podvrgnuti testovima da bi se utvrdile vaše jedinstvene sposobnosti i da one mogu koristiti većem astronautskom korpusu. Naši kandidati za astronaute – oni koji imaju dovoljno sreće da budu izabrani za obuku ovde u Nasi – moraju biti fizički spremni i psihički zdravi, kao i izuzetno pripremljeni za zadatak pred nama.“

Tad se jedan čovek ušunjao u salu i seo na stolicu najbližu vratima. Džoun je pogledala na sat. Zakasnio je dva minuta. Svakako mu je jasno da je otpisan.

„Ovde ste“, nastavio je Antonio, „zato što se Nasa sprema za najveći i najrevolucionarniji poduhvat do današnjeg dana: program svemirskog šatla. Sve dosad su istraživanja svemira bila izuzetna. Bila su retkost. Uskoro će postati rutina.“

Antonio je podigao zaštitnu navlaku s table i pokazao šemu svemirskog broda. Svi su se nagnuli napred na stolicama. Džoun je koncept šatla bio poznat, ali puls joj je ubrzao zato što će detaljno saznati kako funkcionise.

„Šatlovi su prve svemirske letelice u istoriji Nase koje nisu jednokratne“, objasnio je. „Sa flotom šatlova možemo iznova da letimo u niskoj svemirskoj orbiti. Lansiranja će biti mesečna, čak i nedeljna. Nosićemo teret za razmeštanje u svemiru. Izvodićemo eksperimente. Verujem da ćemo naposljetku uspostaviti trajno prisustvo u svemiru, uključujući svemirsku stanicu i ljudske letove na Mars, čemu će misije šatlova koje danas razvijamo utrti put.“

Antonio je uzeo pokazivač s table.

„Ovo je orbiter“, rekao je i pokazao na telo šatla. „Lansiraće se sa spoljnim rezervoarom i dva raketna potisnika na čvrsto gorivo, po jedan sa svake strane.“ Sklonio je gornju šemu ispod koje je bila složenija.

„Kad se šatl lansira, odvojiće se spoljni rezervoar goriva i raketni potisnici na čvrsto gorivo. I orbiter će ući u nisku Zemljinu orbitu. Što se tiče posade...“ Pokazao je na nos orbitera. „Ona će zauzimati letačku palubu ovde i srednju palubu ovde.“

Obe palube su bile male u poređenju s ostatkom orbitera. Džoun je stekla osećaj o dimenzijama i nehotice se osmehnula.

„Kad se nađe u orbiti, šatl će putovati brzinom od približno osam kilometara u sekundi i to uglavnom na visini od tri stotine kilometara, praveći krug oko Zemlje na svakih devedeset minuta. Kad astronauti završe misiju, vratiće se na Zemlju. Za razliku od prethodnih Nasinih programa, nećemo pribegavati sletanju u vodu. Umesto toga, nakon uspešnog povratka u

atmosferu, šatl će leteti – maltene kao avion – pa sleteti, sa spuštenim točkovima, u jednu od naših baza.“

Antonio se odmakao i počutao kako bi svi svarili njegove reči. A onda je nastavio uvodno obraćanje:

„Nadam se da ste već shvatili da gledate svemirski brod nimalo nalik ičemu što smo dosad videli. Šatl nije samo jedna letelica, već tri. Kad se lansira, on je raketa. U orbiti postaje orbiter. Po sletanju je avion. I upravo to će nam dozvoliti da zakoračimo u budućnost svemirskog istraživanja.“

Džoun je osetila lepršanje u stomaku. Tako se osećala i kad je videla svetlucavi pojas Mlečnog puta kad su je roditelji kao malu odveli u Džoša Tri.

„Naše misije u Nasi nisu bez rizika“, nastavio je Antonio. „Stavićete život u ruke svojih direktora leta i kolega astronauta, kao i istraživača i inženjera koji omogućavaju istraživanje svemira. Ali ako budete izabrani, možda ćete biti među izuzetno retkima koji mogu reći da su napustili Zemlju i opisati ostalima kako naša planeta izgleda izdaleka. Vi ćete nas uvesti u budućnost. Uveravam vas da će ovo *biti* najveće tehnološko dostignuće u istoriji Nase. Možda i najveći poduhvat u istoriji čovečanstva.“

Džoun je pokušala da shvati koliko joj je ta prilika blizu i pogled joj se sreo s pogledom žene kovrdžave kose nekoliko mesta dalje. Načas su gledale jedna drugu.

Zar se ovo stvarno dešava?

Te nedelje je prošla kroz kardiološke, očne i ušne preglede, analize krvi i kompletne procene lekara leta. Bockali su je i ispitivali na načine koji su je zapanjili.

Međutim, bila je rešena da pokaže svim proceniteljima Nase da im može ponuditi upravo ono što im je potrebno: odlučnu, stoičku pribranost.

Prikačena za elektrode, stala je na traku i trčala više od osam kilometara pre nego što joj je uopšte palo na pamet da uspori.

Bila je na razgovorima na kojima je zbog napetog tona čak i pitanje poput: „Želite li da smanjim grejanje?“ zvučalo kao da krije zamku. Mirno i razgovetno je odgovorila na svako.

Omiljeni deo nedelje joj je bio kad su joj rekli da obuče skafander i uzvere se u belu platnenu loptu široku devedeset centimetara. Jedini izvor vazduha bio je tank s kiseonikom. Naložili su joj da ostane tamo petnaest minuta. Čim je ušla i osetila strahovitu usamljenost lopte, Džoun je shvatila.

To nije bio ispit veština ili mehaničke potkovanosti. Hteli su da vide hoće li se izbezumiti zbog senzorne uskraćenosti i klaustrofobije. Osmehnula se. Mačji kašalj.

Zaspala je.

JEDNE VEČERI DVA meseca kasnije telefon u stanu je zazvonio. Džoun je jela kinesku hranu i skicirala Fransesin portret, koji je htela da pokloni Barbari za rođendan. Spustila je olovku i prišla telefonu.

Bio je Antonio. „Da li i dalje želiš da se pridružiš korpusu astronauta u Nasi?“, pitao ju je.

Džoun je podigla pogled prema tavanici da bi joj glas ostao miran. Izgledala je kao žene u filmovima u trenutku kad ih zaprose. „Da“, odgovorila je. „Naravno.“

„Dobro, imamo sreće što si došla kod nas, Džoun. Vas šesnaestoro ćete nam se pridružiti u *Grupi 9*. Osam kandidata za pilote i osmoro kandidata za specijaliste misije kao što si ti. Nisam siguran jesi li upoznala Vanesu Ford dok si bila u Svemirskom centru Džonson, ali bila je u istoj grupi s tobom. I ona je položila testove i primili smo je. Vas dve ste jedine finalistkinje iz te grupe koje su primljene.“

„Nijedan muškarac iz naše grupe, a?“, pitala je Džoun pa se zgranula što joj je to izletelo.

Međutim, Antonio je prasnuo u smeh. „Nijedan“, odgovorio je. „Bojim se da nisu zadovoljili kriterijume.“

LETO 1980.

KAD JE SAZNALA DA ĆE SE PRIDRUŽITI KORPUSU ASTRONAUTA, Džoun je uradila tri stvari.

Prvo, dala je otkaz na Rajsu.

Poslednjeg dana joj je Katedra za fiziku i astronomiju priredila oproštajnu zabavu. Pored činije s punčom, doktor Siskin ju je pitao – veoma providno, kako se Džoun učinilo – kako joj je to pošlo za rukom. „Valjda sam imala sreće“, odgovorila je Džoun pa se pokajala.

Džoun je znala da je doktor Siskin, kao i većina muškaraca nalik njemu, nikad nije dobro pogledao. Navikla je na to. Na kraju krajeva, ona nije Barbara. Nikad nije privukla pažnju svih prisutnih zato što je zgodna u haljini ili zato što je dobro odbrusila nekome. Jednom, dok je bila tinejdžerka, njihova majka joj je rekla da ona i njena sestra imaju drugačije adute. Kazala je da su Barbarini upadljivi, dok su Džounini neupadljivi, ali obe su jake na svoj način. Kad joj je majka to rekla, Džoun ju je zagrlila.

Znala je da ju je lako prevideti. Bila je prosečne visine i pomalo zdepasta. Oblačila se jednostavno. Svetlosmeđa kosa joj je padala tik ispod ramena, ali nosila ju je labavo skupljenu pozadi

umesto da je slojevito šiša i fenira kao druge žene. Ponekad kad bi videla svoje fotografije, zapanjila bi se što joj je osmeh veoma lep, a lice srdačno i vedro zbog jamica u obrazima. Adam Hokins je to rekao u srednjoj školi. Ali nije očekivala da i drugi to primete.

Takođe nije očekivala da je ljudi pitaju šta radi u slobodno vreme (završila je školu klasičnog klavira, trčala na dva maratona, vatreno čitala i amaterski crtala portrete, između ostalog). Kad bi ljudi ušli u Džouninu kancelariju i videli njene crteže na zidu, znala je da pretpostavljaju da ih je kupila. A kad bi se neko divio, nikad ne bi rekla da ih je ona nacrtala. Pohvala nikad nije bila cilj. Bilo kako bilo, dugo se niko nije dovoljno raspitivao o njoj da bi to saznao. A Džoun je nalazila poznati mir u tome da ostane neprimećena.

Zato su se muškarci s katedre, od kojih su mnogi potajno zamišljali da su predodređeni za pobedu, zgranuli kad su videli da ih je žena koju su prevideli ostavila za sobom u trci za koju nisu ni znali da je počela.

Džoun se osvrnula po prostoriji, spustila čašu i rano otišla sa sopstvene zabave.

DRUGO ŠTO JE Džoun uradila bilo je da kaže porodici da je postala kandidat za astronauta.

„Sve to se desilo zato što si predložila da se prijavim“, rekla je Barbari preko telefona.

„Stvarno?“

„Zbog reklame.“

„O, tako je“, odgovorila je Barbara. „Pa, nema na čemu.“

Njeni roditelji su doleteli iz Pasadene. Zajedno su otišli na slavljeničku večeru, na kojoj je Barbara nekoliko puta rekla kako se nada da to ne znači da će se Džoun preseliti u Klir Lejk. Na kraju krajeva, Franses je potrebno da bude blizu. Džoun je tri puta objasnila kako to *znači* da će se preseliti u

Klir Lejk. Tamo će iznajmiti stan odmah pored Svemirskog centra Džonson. To je samo pola sata južno od mesta na kome trenutno stanuje i, bez obzira na to, ona ni za hiljadu godina ne bi propustila ni trenutak koji bi mogla provesti s Franses.

I tad se Džoun nagnula prema Franses i poljubila je u teme.

Franses je sad bila prevelika za neke stvari koje joj je Džoun radila kad je bila beba – okretala je naopačke, nosila je na ramenima, bacala je na krevet. Ali uvek će moći da je poljubi u teme. Čak i ako jednog dana bude morala da se popne na hoklicu kako bi to uradila.

Kad su Džoun i Barbara bile male, satima su se igrale pretvaranja. Džoun je uvek bila doktorka, medicinska sestra ili nastavnica. Barbara se pretvarala da je pevačica, balerina ili klizačica na ledu. Međutim, kad je Barbara videla da se bliži pubertet, više nije bilo pretvaranja. Počela je da istražuje aktivnosti o kojima je Džoun znala veoma malo.

Iako mlađa četiri godine, Barbara se prva išunjala na žurku, prva se poljubila i prva probala alkohol. Šta je Džoun mogla da ponudi nekome ko zna toliko više od nje? Kako je Barbara mogla da se ugleda na nekog ko je toliko zaostao?

Nekoliko godina kasnije, dok je Džoun bila na doktorskim studijama na Kalteku, a Barbara na trećoj godini na Hjustonskom univerzitetu, usred noći je uplakana pozvala stariju sestru.

Ostala je u drugom stanju.

„Samo tebi mogu da kažem“, rekla je Barbara.

Džoun nije verovala svojim ušima. Ne zbog škripca u kome se njena sestra našla – u stvari, Barbara je već bila zatrudnela i pobacila kao tinejdžerka. Zapanjila se zato što je Barbara pozvala *nju*.

„Šta da radim?“, pitala je Barbara.

Džoun je tri sata pričala s njom. Saznala je mnogo iznenađujućih podataka iz tog razgovora. Naime, da ima više momaka koji bi mogli da budu otac, da Barbara nije spremna da se ponižava kako bi otkrila koji je, da namerava da krije trudnoću

od roditelja što duže može i da je pre nedelju dana prestala da ide na predavanja.

Džoun je pokušavala da sroči odgovor na poslednju izjavu kad je Barbarina cimerka ušla i ona je brzo prekinula vezu.

Pozvala ju je dva dana kasnije, ali tad s jasnom svrhom.

Shvatila je da je to odlično! Ta trudnoća je odgovor na pitanje koje je Barbara godinama sebi postavljala. *Šta bi trebalo da radi u životu? To!* Nije još otkrila strast prema bilo čemu zato što je čekala na to dete da joj uobliči život.

Džoun je znala da Barbara nije svesna pune težine tog zadatka. Međutim, sad nije mogla ništa da uradi u vezi s tim.

„Misliš li da ću biti dobra majka?“, pitala ju je Barbara.

Džoun je bilo teško da je zamisli kao majku, ali najjednostavniji način gledanja na to delovao je istinito. „Uvek si bila neverovatna u svemu kad bi se potrudila, Barb.“

„Hvala, Džoun. To mi mnogo znači.“

Posle toga, Barbara ja nastavila da zove. Bio joj je potreban novac za kiriju. Bila joj je potrebna pomoć da otkrije može li joj se školarina refundirati pošto se zvanično ispisuje s fakulteta. Bilo joj je potrebno da Džoun bude uz nju kad konačno kaže roditeljima. *Barbari je potrebno Barbari je potrebno Barbari je potrebno.*

Kad su se njihovi roditelji uzrjali zato što je Barbara trudna samica koja se ispisuje s fakulteta, ona je pozvala Džoun da je brani.

Kad je njihova majka ponudila da bude s njom kad se beba rodi, Barbara je tražila Džoun.

Kad se tog maja rodila Franses, to predivno krakato stvorenje, Džoun ju je prva držala. Džoun ju je predala njihovoj majci. Džoun je popunila Fransesinu krštenicu.

Franses Emerson Gudvin.

Džoun je mesecima spavala na kauču u Barbarinom novom dvosobnom stanu u Hjustonu. Morala je to da radi. Trebalo je da neko zakaže Fransesine preglede. Trebalo je da je neko

ljuljuška. Trebalo je da neko nahrani Franses kad je Barbara bila preumorna da ustane iz kreveta. *Franses je potrebno Franses je potrebno Franses je potrebno.*

Džoun je bilo čudno što drži bebu. Uvek je imala osećaj da će je polomiti, uvek je brinula da joj ne pridržava glavu dovoljno dobro. Franses je imala grčeve prvih nekoliko meseci i ponekad nije prestajala da plače bez obzira na to koliko ju je Džoun ljuljuškala. Džoun povremeno nije čula sopstvene misli od urlanja.

I pitala se kako li se našla u takvoj situaciji. Nije zamišljala svoj život tako – da se brine o bebi.

Njen britki mozak – njen najlepši mišić – pretvorio se u kašu od nedovoljno sna. Ponekad kad nije znala šta drugo da radi, iznosila je Franses iz stana, gledala noćno nebo i pričala joj o mesečevim menama. Franses je tad često gukala. Verovatno je bilo samo do svežeg noćnog vazduha, ali Džoun je sumnjala da je njena sestričina počinjala da se usredsređuje, možda čak da primećuje tetkin prst, svetao naspram mračnog neba. *Možda bi trebalo da ona bude upravo to za Franses. Možda je to njihov jezik.*

Međutim, ta jasnoća bila je prolazna. Ostatak vremena joj je briga o Franses delovala kao gacanje kroz blato do kolena.

Ipak, čim je mogla, uradila je ono što ju je sestra zamolila i tražila je premeštaj na Rajs kako bi bila bliže Barbari i Franses.

„Ne razumem zašto to moraš da budeš ti“, rekla je majka kad je Džoun pristala i počela da se priprema za selidbu. „Zašto nisam ja? Zašto ne mogu da pomognem oko rođene unuke?“

Džoun nije znala šta da odgovori majci osim onog što su već znale: Barbara je izabrala Džoun, a Barbara uvek dobije ono što hoće.

Kad bi razmišljala o tom vremenu, Džoun je videla da je univerzum udesio sve upravo onako kako joj je bilo potrebno. Pružio joj je nešto što čak nije ni znala da želi. Zato što su ti mali trenuci s Franses – kad joj je u dvorištu pokazivala rastući